

Державне управління

УДК 353:656

Гарбузюк Юрій Олександрович

*магістр кафедри менеджменту,
публічного адміністрування та маркетингу
Київський університет ринкових відносин*

Harbisiuk Yurii

*Master of the Department of Management, Public Administration and Marketing
Kyiv University of Market Relations*

**МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМ
СПОЛУЧЕННЯМ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ
MECHANISMS OF PUBLIC MANAGEMENT OF TRANSPORT
CONNECTIONS AT THE REGIONAL LEVEL**

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню особливостей формування механізмів публічного управління транспортним сполученням на регіональному рівні. Визначено основні орієнтири формування механізмів публічного управління транспортним сполученням. Обґрунтовано шляхи удосконалення публічного управління різними видами транспорту на регіональному рівні.*

***Ключові слова:** публічне управління, транспортне сполучення, регіональна транспортна інфраструктура, управління транспортним сполученням.*

***Summary.** The article is devoted to the study of the peculiarities of the formation of the mechanisms of public management of transport connections at the regional level. The main guidelines for the formation of the mechanisms of public management of transport connections have been determined. Ways of*

improving the public management of various means of transport at the regional level are substantiated.

***Key words:** public management, transport connections, regional transport infrastructure, management of transport connections.*

Постановка проблеми. Транспорт виступає як важливий інструмент державної політики, забезпечуючи територіальну та економічну єдність країни, розвиток та поглиблення міжрегіональних зв'язків, формування повноцінного внутрішнього ринку та транскордонного співробітництва. Розвинута транспортна інфраструктура забезпечує не лише нормальну життєдіяльність країни, але й її національну безпеку та цілісність, сприяє розв'язанню таких важливих завдань як задоволення потреб підприємців та населення в перевезеннях та операціях як на території України, так і за її межами. З метою підвищення ефективності транспортного сполучення особливого значення набуває необхідність дослідження механізмів публічного управління ним, зокрема, на регіональному рівні, що відповідає основним завданням, які поставлені перед державою на основі Національної транспортної стратегії.

Метою статті є дослідження теоретичних основ формування механізмів публічного управління транспортним сполученням на регіональному рівні та розробка напрямів їх оптимізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Реалізацію публічного управління на регіональному рівні та аспекти адміністративно-правового забезпечення функціонування транспорту розглядали такі науковці, як: І.М. Безена, С.О. Біла, В.В. Галуцько, О.С. Ігнатенко, Ю.І. Марценишин, В.Я. Настюк, В.В. Сиченко, С.О. Рибкіна, О.І. О.Н. Ярмиш та ін.

Виклад основного матеріалу. Механізми публічного управління доцільно розглядати як організацію управлінського впливу на суспільні процеси, яка забезпечує ефективне функціонування системи органів

державної влади, органів регіонального та місцевого самоврядування, громадських (неурядових) організацій, фізичних осіб та інших суб'єктів громадянського суспільства з метою реалізації державної політики у найрізноманітніших сферах суспільного життя. Разом з цим, ефективне управління розвитком регіонів, що належить до пріоритетних завдань публічного управління, потребує належного організаційно-правового забезпечення [1]. Удосконалення інституційного та нормативно-правового механізмів управління є важливим завданням управлінського процесу для успішного функціонування публічного управління країною загалом та покращення рівня розвитку кожного окремого регіону зокрема.

Публічне управління на регіональному рівні забезпечується оптимальним функціонуванням нормативно-правової та інституційної складових. З цією метою в Україні створені Агенції регіонального розвитку, до основних завдань яких належить стратегічне планування та моніторинг розвитку регіонів; розробка, реалізація та моніторинг проектів регіонального розвитку; надання послуг, спрямованих на розвиток регіону; всебічна підтримка бізнесу.

В сучасних умовах транспортна система є основою економічної інтеграції регіонів, а також включення їх в міжнародний та міжрегіональний поділ праці та формування нових, ефективних економічних відносин. Основним орієнтиром при формуванні механізмів публічного управління транспортним сполученням на регіональному рівні має бути Національна транспортна стратегія України до 2030 року [2], а напрями оптимізації мають корелюватися з її очікуваними результатами. Серед них слід виділити наступні:

— надання населенню високоякісних, безпечних та доступних транспортних послуг незалежно від місця проживання;

— надання усім користувачам доступу до транспортних послуг і забезпечення високої мобільності населення на рівні середніх показників країн ЄС;

— зменшення до 2030 року частки сільського населення, яке проживає на відстані понад 3 кілометри від дороги з твердим покриттям, до 0,5 відсотка;

— охоплення до 2030 року регулярним автобусним сполученням 90 відсотків сіл та селищ;

— підвищення комфортності та швидкості проїзду пасажирським транспортом;

— створення мультимодальних пасажирських транспортних мереж.

Проте, визначення пріоритетних напрямів удосконалення таких механізмів має ґрунтуватися на специфіці розвитку різних видів транспорту. До основних напрямів удосконалення в сфері залізничного транспорту слід віднести, зокрема, наступні: реорганізацію АТ "Укрзалізниця", зміну тарифної політики, запровадження законодавчої можливості для залучення приватних інвестицій в інфраструктуру загального користування. Серед ключових реформ в сфері автомобільного транспорту слід відзначити застосування прозорих та недискримінаційних процедур державних закупівель та залучення приватних інвестицій в дорожню галузь на умовах державно-приватного партнерства/концесії [3].

Серед основних шляхів удосконалення публічного управління в сфері річкового транспорту, який безперечно відновить інтенсивність свого розвитку в повоєнний час, слід виділити, зокрема, необхідність посилення державної підтримки публічної інфраструктури (шлюзи, навігація, судноплавні канали), створення Державного фонду внутрішніх водних шляхів у складі спеціального фонду державного бюджету, створення умов та механізмів для залучення приватних інвестицій в публічну інфраструктуру. Необхідні реформи в сфері авіаційного транспорту

передбачають розвиток аеропорту "Бориспіль" як міжнародного хабу, запровадження державної допомоги українським авіаперевізникам та ін. Для морського транспорту важливими кроками в оптимізації публічних механізмів управління стануть створення незалежного регулятора, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, автономізація адміністрацій портів [4].

Суттєвого значення у формуванні механізмів управління транспортним сполученням на регіональному рівні в контексті світових тенденцій набуває врахування питання застосування екологізаційних інструментів. Аналіз та узагальнення європейських тенденцій у сфері екологізації транспорту дозволяє сформулювати підходи, які можуть бути використані при формуванні механізмів публічного управління транспортним сполученням на регіональному рівні в цьому контексті. По-перше, ефективність транспортної системи зумовлена тим, як формується попит на транспорт та певні шляхи транспортування, який в свою чергу впливає на розвиток міської інфраструктури. Відповідно, необхідно щоб кожне велике місто країни намагалось забезпечити екологічну стійкість на етапі планування рішень, тобто створювати привабливі та енергоефективні райони високої щільності (магазини, робочі місця та споживчі послуги знаходяться в безпосередній близькості один від одного) [5].

По-друге, ефективність транспортування пов'язана зі споживанням енергії різними транспортними засобами. Тому важливого значення набуває заохочення пасажирів та перевізників в регіонах використовувати більш ефективні транспортні засоби [5]. По-третє, обов'язковим компонентом є зменшення споживання палива автомобілями на кілометр, що означає підвищення ефективності різних транспортних засобів. В цьому зв'язку необхідним є перехід на більш екологічно ефективні засоби транспорту, такі як громадський і не автомобільний транспорт, вдосконалення технології та палива для зменшення їх впливу на навколишнє середовище та зменшення

соціальних витрат.

Висновки. Механізми управління транспортним сполученням на регіональному рівні мають забезпечувати своєчасне, повне та якісне задоволення потреб населення регіону і суспільного виробництва в перевезеннях; захист прав громадян під час їх транспортного обслуговування; безпечне функціонування транспорту в регіоні; додержання необхідних темпів і пропорцій розвитку транспортної системи; створення рівних умов для розвитку господарської діяльності підприємств транспорту в регіоні; охорону навколишнього природного середовища регіону від шкідливого впливу транспорту.

Зважаючи на це, основними пріоритетами формування механізмів публічного управління транспортним сполученням на регіональному рівні мають бути врахування територіальних особливостей регіону і сприяння максимальному розвитку його внутрішнього ресурсного потенціалу; максимально повне використання потенціалу прикордонних регіонів в розвитку регіональної транспортної інфраструктури шляхом їх залучення до міжнародних транспортних коридорів; орієнтованість на комплексний розвиток усіх видів транспорту та забезпечення їх взаємодії; сприяння досягненню оптимальної відповідності між густотою транспортної мережі, частотою експлуатації транспортних засобів і доступністю транспортної інфраструктури.

Література

1. Бойко А.В. Транспортна система країни як об'єкт адміністративно-правового забезпечення та державної політики. *Юридична наука*. 2019. № 12. 100-106.
2. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430-р. *Верховна Рада України: вебпортал*. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
3. Січкач Д. Зміни у транспортній галузі: які перспективи і що потрібно зробити. *Європейська Бізнес Асоціація*. 2022. URL: <https://eba.com.ua/zminy-u-transportnij-galuzi-yaki-perspektyvy-i-shho-potribno-zrobyty/> (дата звернення: 18.11.2023).
  4. Інфраструктура регіонів України. Пріоритети модернізації. Аналітичне дослідження. *ГО «Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень», Фонд імені Фрідріха Еберта*. Київ, 2017. 108 с. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/13246.pdf> (дата звернення: 18.11.2023).
  5. Зелена книга “Реалізація Європейського зеленого курсу в транспорті та формування сталої мобільності”. *Платформа ефективного регулювання*. 2022. URL: <https://regulation.gov.ua/book/180-zelena-kniga-realizacia-evropejskogo-zelenogo-kursu-v-transporti-ta-formuvanna-staloi-mobilnosti> (дата звернення: 18.11.2023).